

SOLÁRIA A UV ZÁŘENÍ V EU A U NÁS

Evropská asociace provozovatelů solárií (ESA) uspořádala 24. 3. 2010 v Praze jednání za účelem celoevropské harmonizace limitu UV ozáření $0,3 \text{ W/m}^2$ ve všech typech solárií (podle Low Voltage Directive, European Standard EN 60335) na trhu EU.

Porada se uskutečnila na půdě Ministerstva zdravotnictví ČR za účasti vedoucích představitelů ESA, předních dermatologů (prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., a prof. MUDr. Jana Hercogová, CSc.), zástupců MZ ČR, Státního zdravotního ústavu, České obchodní inspekce a České asociace zdravého opalování. Byly prezentovány názory na provozování solárií a ochranu zdraví. Jednání bylo vedeno v angličtině a tlumočeno.

Jednání zahájila předsedkyně ESA paní Christina Lorenz. Jako hlavní důvod jednání uvedla, že dosavadní opalování v soláriích není bezpečné, národní asociace a společnosti nejsou pod tlakem jednotné legislativy. A to chce ESA v EU změnit.

Frank Harbusch, generální sekretář ESA, referoval o struktuře této organizace, o jejich cílech a úkolech. Další referující, Marijn Colijn z Nizozemí, je koordinátorem projektu JAS (Joint Action on Sunbeds), který byl zahájen v r. 2008 a dosud se v jeho rámci uskutečnilo 500 měření na 300 místech v 10 zemích). Tento projekt je iniciativou PROSAFE (Product Safety Enforcement Forum of Europe). K první fázi projektu se připojila i Česká republika. První měření ukázala závažné problémy – každé sedmé měřené solárium v zúčastněných zemích nesplňovalo požadované limity ozáření UV, nebyl dodržován zákaz ozáření mladistvých do 18 let a byly zjištěny další, zejména provozní nedostatky, mj. nedostatečné vzdělání provozovatelů.

Hlavní zástupce ESA v projektu JAS Huib van Heest, předseda nizozemské asociace opalování, hovořil o podrobnostech probíhajícího projektu. Česká republika je po Nizozemí druhou zemí, která je schopna systematicky solária kontrolovat a má k tomu kvalitní přístrojové vybavení. Projekt JAS má 3 fáze: první je informativní (v jejím rámci bylo např. v ČR prověřeno 27 solárií a žádné požadovaným kritériím nevyhovělo, všechna porušovala bezpečnostní limity). Druhou fází je přesvědčování provozovatelů o nutnosti zavedení bezpečných limitů a třetí fází je jejich kontrola a vyžadování. Odborná příprava mezinárodních inspektorů EU začne v dubnu 2010, po vyškolení vyrazí na inspekce do terénu, i do ČR. ESA připravila jednotný Manuál pro provozovatele solárií v EU, dr. Sixtová z MZ ČR nabídla zajištění překladu pro použití v ČR.

Kontrolní měření UV záření v soláriích v ČR zajišťuje Česká obchodní inspekce. Ing. Študlar referoval o přístrojovém vybavení a dosavadních výsledcích měření. ČOI zakoupila solarmeter, který slouží k orientačnímu posouzení dodržování evropského limitu UV záření. Při dosažení hodnoty $0,5 \text{ W/m}^2$ se solárium přeměří přesným, kalibrovaným spektrometrem OL 756. Toto měření je akreditováno. Systematická měření v ČR byla zahájena v r. 2009, kdy z 92 proměřených solárií 62 % nevyhovělo bezpečnostním limitům. V r. 2010 se konstatuje mírné zlepšení – z proměřených solárií (už jen!) 44,8 % nevyhovělo. Cílem ČOI je do r. 2012 proměřit všechna solária u nás. ČOI bude kontrolovat nejen technický stav zařízení, ale i provozní řády a jejich dodržování. Má pravomoc ukládat sankce. Mnozí provozovatelé si proto solarmeter k orientačnímu měření sami pořizují. Dosažení uvedeného limitu $0,3 \text{ W/m}^2$ je signálem nutné výměny ozařovacích trubic.

Jednání navštívili pracovníci TV Nova, ale konstatovali, že odborné jednání je málo akční a odešli. Škoda – akční diskuse se strhla posléze: najít společný jazyk pro obchodníky a ochránce zdraví není vždy jednoduché. Olej do ohně nalil prof. Arenberger, když řekl, že není bezpečná dávka UV záření, aby nevznikl kožní nádor. Přesto se aktivně podílel na školení provozovatelů solárií. Názor, že opalování není bezpečné, podpořila i prof. Hercogová, která předložila mezinárodní renomované časopisy s výsledky rozsáhlých epidemiologických studií o negativním vlivu UV záření. Upozornila, že každý návštěvník solária by měl navštěvovat alespoň jednou ročně dermatologa a nechat si pokožku odborně vyšetřit. Argument představitelů ESA, že do solária se chodí kvůli tvorbě vitamínu D, přítomní dermatologové odmítli s tím, že v našich zeměpisných podmínkách mají nedostatek vitamínu D jen zde trvale žijící černoši (pigment brání průniku slunečního UV záření a přirozené tvorbě D vitamínu), ostatním obyvatelům světlé pleti stačí běžný pobyt venku na denním světle. Zástupce SZÚ doc. RNDr. Pekárek, DrSc., upozornil, že limit záření,

o jehož dodržování se ESA snaží, neřeší ochranu zdraví, ale pouze technické parametry provozovaného solária. Vliv na zdraví má dávka, tedy délka pobytu v daném soláriu. Jednání bylo ukončeno neformální diskusí.

Ariana Lajčíková, SZÚ